

1412

35 אב

הדרת שוקד ל מט'

מישימת ועדת החוקה, חוק המשפט
שהתקיימה ביום ב', י' במדר א' תשי"ז - 11.2.57 בשעה 10.30.

השתתפו: נ. ניר - היו"ר
ב. אזניה
ד. בר-רב-האי
ש. רוזנברג
י. שופטן

סוזמניט: פ. רוזן - שר המשפטים
ס. מלון - משרד המשפטים
ה' גלאס - משרד המשפטים
ד"ר יעקבי - אגף מטבע חוץ, משרד האוצר
ה' קרטי - היועץ המשפטי של המטרה.

סדר-היום: 1. חוק לתיקון פקודת עבודת העובשים.
2. חוק התביעות של קרבנות השואה (הסדר הטיפול).

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

1. חוק לתיקון פקודת עבודת העובשים.

פ. רוזן: נתעוררה כאן שאלה אם לא להאריך את התקופה לששה חדשים. כמו כן התברר שלפי החוק הקיים החלטת קצין המטרה היא סופית, וגם כאן נתעוררה השאלה של הרשות לערער על כך בפני שר המטרה או בפני בית-משפט.

ה' קרטי: אין לי אינפורמציה על מספר האסירים ומספר המסוחררים באחוזים. יש לי אינפורמציה על מספר הבקשות שהוגשו וכמה מהן נתקבלו או נדחו. אינני יכול לאמר איזה חלק זה מהונה סכלל האנשים שנשפטו לשלושה חדשים.

פ. רוזן: האם אתה יכול לאמר אם חלק גדול או חלק קטן של האנשים מבקשים זאת.

ה' קרטי: חלק לא גדול. אולי אלה שאינם מבקשים, אינם מבקשים מתוך הנחה שלא ייענו.

המטרה אינה נוטה לשחרר אנשים היושבים בבית-סוהר על עבירות רציניות. אבל לא נתבגר לכך עם הכנסת תחליט להרחיב את המסגרת ל-6 חדשי מאסר. נדון בכל מקרה לגופו, אם כי איננו רואים הגיון בהרחבה כזאת.

ח. כהן: המספרים של היום אינם סוכיחים דבר. אנשים אינם מבקשים מפני שיודעים שהיום זה בלתי אפשרי.

ה' קרטי: אנחנו אומרים שאין טעם בערעור בפני בית-המשפט. האיש עובר בדרך כלל כמה אינטסטנציות עד שהוא מגיע לבית-הסוהר. אולם אני משאיר לשיקול דעתכם את ההצעה לאפשר ערעור בפני שר המטרה, אם כי האיש שיכול לשקול ולהחליט בעניין זה הוא באמת מפקד המחוז.

האם היו מקרים שניצלו זאת כדי לברוח? ש. יוניצ'סון:

לא. ה' קרטי:

האם היו מקרים שאנשים שוחררו בערבות לפני שנשפטו - גרחו? ש. יוניצ'סון:

כן. ח. כהן:

האם יש לכם הנחיות מתי לתת זאת ומתי לא לתת זאת? ד. בר-רב-האי:

המפקח הכללי פירסם פקודת קבע הקובעת זאת. ה' קרטי:

(קריאת הפקודה).

בשנת 1954 נתקבלו 212 בקשות כאלה, מהן 47 בקשות לפי המלצת שופט, 106 בקשות מסיבות טעחיות, טסקיות או כלכליות ו-45 בקשות מסיבות מחלה. מתוך 212 הבקשות שוחררו 110.

צריך להניח שבכלל זה היו 47 הבקשות שבהמלצת שופט. י. שופטן:

ברוב המקרים - כן. יש מקרה אחד או שניים שהמלצת השופט לא נתקבלה. ה' קרטי:

ב-1955 נתקבלו 120 בקשות. מהן לפי המלצת השופט - 29, מסיבות טעחיות או טסקיות - 48, מסיבות מחלה - 25. שוחררו - 63. ב-1956 נתקבלו 107 בקשות. אושרו 56.

אני צריך לומר שהנטייה עכשיו בבתי-המשפט היא שלא להרבות בתקופות מאטר קצרות. לכן מספר המקרים שזה יכול לחול עליהם הוא קטן ביחס למה שהיה לפני שלוש-ארבע שנים. ח. כהן:

הדבר גם תלוי בשופטים. יש שופט אחד שנוהג בדרך כלל להמליץ על שחרור במקרים כאלה. ה' קרטי:

אנחנו מודים לטר קרטי. היו"ר נ. ניר:

(טר קרטי עוזב את הישיבה).

2. חוק הובייעות על קדמנות השמחה.

סעיף 3.

צריך להבין זאת מתוך המגמה הכללית של החוק הזה שלא להרבות במתן האיונות. כדי שלא תבוא טענה שהמביעה הכללית צריכה להוכיח כי הדם אינו רשמי לעטוק במביעות כאלה, במה הוראה זו כדי להסיר טפק. ה' גלאס:

מהי כוונת סעיף קטן (ב)? היו"ר נ. ניר:

ה' גלאס : בית-הטשפט העליון פסק בטקרה שהוכח לפניו שטקרה טחד שהוכח דיו בענין זה, טאחר שהתביעה הפלילית בענין זה היא בלאו הכי זי קשה, בנה ההצעה שהאיש יצטרך להוכיח כי הוא עשה טעשה חד-פעמי. אם יצליח להוכיח זאת, יצא זכאי.

ד. בר-רב-האי : הפרזוטציה היא שאיננו זכאי.

ה' גלאס : ודאי.

היו"ר נ. ניר : הייתי כותב פשוט: מי שיוכיח שטיפל רק פעם אחת - פטור.

ח. כהן : מה שאנו מתכוונים לאסור הוא רק הטיפול בתביעות. איננו חושב שאנחנו צריכים להוכיח טיפול בכמה טקרים.

ה' גלאס : בסעיף-קטן (ג) הפרזוטציה היא שזה עם תטורה. עליו להוכיח שהוא עושה זאת בלי תטורה.

ש. יוניצ'טן : אם איזה ארגון, לפדסטנשפט, למשל, שאסור לו לקבל תביעות, יתחיל לעסוק בכך בלי תטורה, הוא עלול לקלקל תביעות. הייתי מציע להגביל זאת אדם שהוא קרובו של התובע.

ד"ר יעקבי : מה יש בעיה של קיבוצים, אשר התחילו לטפל בעצמם בתביעות של חבריהם.

ש. יוניצ'טן : שר הטשפטים יוכל לאשר זאת.

פ. רוזן : דוקא הקיבוץ מקבל את התטורה הגדולה ביותר: הוא דורש העברת כל הסכום לקיבוץ. ב"אורו" יש ימים שלמים שמוקדשים להליכה לקיבוצים כדי לקבל תביעות. הסקרים בהם הקיבוץ טטפל בכך בעצמו הם יוצאים מן הכלל.

ב. אזוביה : חבר הכנסת יוניצ'טן חושש שתביעות תלכנה לאיבוד. אני חושב שביטוד החוק טונח חשש אחר: של שכר גבוה מדי. איננו חושש שהלנדסטנפטים יטפלו בכך גרוע. ואני חושב שעלינו לשטור על העיקרון שאין טגבילים את זכותו לטיפול של מי שאינו מקבל תטורה.

ד. בר-רב-האי : החשש הוא שלא יטפלו בענין אנשים שאינם ראויים לאטונם של התובעים. אולי אפשר לקבוע סייג: שטיפול ללא תטורה יכול להיות לגבי לא יותר מטתי תביעות בטנה, או טשהו כזה?

ש. יוניצ'טן : החוק הזה בא לדאוג לא רק לכך שעורכי-דין לא יקבלו יותר ט-15%, אלא גם לכך שאנשים יקבלו את הכסף, ויקבלו אותו בזמן. לכן אני מציע למצוא נוסח שלפיו יהיה ברור שטיפול ללא תטורה יכול להיעשות רק על-ידי אדם שהוא קרובו של התובע, ולא על-ידי ארגון.

ש. רוזנברג : על הטטפל ללא תטורה להוכיח זאת. ואם הוא טטפל ב-100 בקשות, יהיה לו קשה להוכיח זאת. דוטבי שזה טפזר את החששות בענין זה.

ח. כהן: אט האיש שנתבע כעניין זה טוען בפני השופט שלא קיבל תסורה והשופט טענין לו, הוא יצא ידי חובת ההוכחה.

ש. רוזנברג: הדרך היחידה להגביל זאת היא לקבוע: בתנאי שלא יטפל ביותר מחמישה (או עשרה) טקריים בשנה. נקבע שאת הוא עובר את הגבול הזה, הפרוטסציה הופכת למשהו טוחלט שאין מקום להוכיח את ההיפך טטנו.

ח. כהן: אפשר לאמר כך: "דין אדם שטיפל בחמש תביעות או יותר בשנה, ואפילו בלי תסורה, כדין הטטפל בתביעות לעניין חוק זה".

ב. אזניה: האם זה עונה על הבעיה של הקיבוצים?

ש. יוניצ'טון: שר הטשפטים יוכל להרשות להם לעסוק בכך, ואם לא ירשה, טוטב שלא יעסקו בכך.

הוחלט: 1. לקבל את ההצעה לכתוב בטעיף 2 במקום "לא יעסוק אדם בישראל בטיפול" - "לא יטפל אדם".

2. לקבל את ההצעה לכתוב בטעיף 3(א) במקום "רשאי לעסוק בטיפול" - "רשאי לטפל".

3. לקבל את ההצעה לטחוק את סעיף 3(ב).

4. לקבל את ההצעה להוסיף סעיף קטן נוסף האומר: "דין אדם שטיפל בחמש תביעות או יותר בשנה, ואפילו ללא תסורה, כדין הטטפל בתביעות לעניין חוק זה".

סעיף 4.

ה' גלאס: זה מקביל להוראת סעיף 17(1) במקודת עורכי-הדין.

ש. שופטון: צריך להוסיף "בכתב".

ש. יוניצ'טון: אני מציע שמשרד הטשפטים יקבע שלט טטנדרטי שגם עורכי-הדין יוכלו להציג אותו.

ב. אזניה: נדמה לי שאיסור הפירסומת בעתונות זוהי פגיעה חסורה בעניין. התעטולה של "אורו" בעתונות היא דבר יעיל מאוד המעוררת תשומת לבם של אנשים לכך. לדעתי, עלינו להוציא טהאיסור הזה חברות הטטפלות בעניין הזה, או להכניס הוראה שתאפשר ל"אורו" להטשיך בפירסומת שלה.

פ. רוזן: הכוונה היא שבעתיד תיעשה הפירסומת על-ידי הלשכה של משרד האוצר.

ב. אזניה: אני מתנגד לזה. אני חושש להפסד. "אורו" זרזה אנשים להגיש תביעות. היא מציינת בפירסומת את שעות הקבלה. וזה חשוב, מפני שהגשת התביעות האלה טלווה אצל אנשים רבים בטעצורים רציניים. בכלל, אינני יודע טהו החשש שמנחנו רוצים לסלקו על-ידי איסור הפירסומת.

י. שופטן: זה מסור על עורכי-דין. אם טרשים זאת, מפלים לרעה עורכי-דין.

פ. יוניצ'טן: אז צריך להרשות גם לעורכי-דין.

פ. רונן: דיברתי על הענין הזה עם עורכי-הדין והצעתי להם שבדומה לשלט שהיה פעם "סוכן פטנטים" יוכלו להוסיף ליד השלט של עו"ד שהם מטפלים גם בתביעות כאלה. הם אינם רוצים בכך. 70%-80% מעורכי-הדין אינם מטפלים בזה.

אינני יודע מדוע חבר הכנסת מזניה חושש שהפירטות של הלשכה הממשלתית תהיה פחות יעילה. ל"אורו" יש מעטד מיוחד בתור חברה ציבורית, והלשכה תוכל לפרטט גם את שעות הקבלה שלה.

י. שופטן: זאת תהיה מפליה.

ד. בר-רב-האי: לי יותר קל להשלים עם מפליה בענין זה מאשר לפתוח פתח לכך שעורכי-דין יתלו שלטים אלו תביעות הם טוכנים לקבל.

אשר לפירטות, יש הבדל בין הפניית אנשים לכתובת טווייטת ובין מאטרים הטעמידים את התובעים על השיבות מיטוש התביעות האלה. אני חושב שאם נרחיב את אפשרות הפירטות גם לעורכי-דין, נעשה שירות דוב למעטד עורכי-הדין. טוב להשלים עם האפליה בשטח זה.

פ. יוניצ'טן: אינני יודע מדוע לא נאפשר לכולם לעטוק בפירטות, מאחר שזירוז הגעת התביעות כל כך חשוב. כוונתי גם לפירטות בעתונים. אפשר לקבוע את הגודל, את מספר המלים, אפשר לקבוע טשהו טטנדרטי.

היו"ר נ. ניר: אם נותנים למטפלים בענין זה לתלות שלט מיוחד, מפלים לרעה את עורכי-הדין. טצו שני לתת לעורכי-דין לעטוק בפירטות פירושו לשבור את הסדרת של הסדרות עורכי-הדין בטסך שלושים שנה. שאלה שניה היא מה לעשות עם "אורו" במקרה של היסור פירטות.

ח. נבו: השאלה אינה רק של סטורת של הסדרות עורכי-הדין. יש טכנה גדולה לאתיקה המקצועית של עורכי-דין אם פותחים פתח בענין זה.

אם ללכת לפי הלך רוח של חברי הכנסת מזניה ויוניצ'טן, צריך למחוק את הטעיף הזה ולהשאיר את הטעיף בפקודת עורכי-הדין. אבל הייתי טציע לוועדה לחשוב לפני שתחק את הטעיף הזה. אחת הסיבות שמריצו אותנו להביא את החוק לכנסת, היתה הפירטות הנפסדת של כל מיני אנשים אשר שיפלו בתביעות האלה וצדו את האנשים התמימים שלא ידעו להבדיל בין "אורו" וביניהם, ובאטת נגרם נזק עצום.

י. שופטן: אני חושב שאי-אפשר להפלות מישהו לטובה או לרעה. דין אחד לכולם, עם כל הכבוד ל"אורו", אי-אפשר לעשות בשבילה יוצא טן הכלל.

אינני חושב שאם מישהו יתלה שלט, תהיה בכך פגיעה באתיקה המקצועית של עורכי-הדין. אפשר לקבל את הצעת ח"כ יוניצ'טן ולקבוע שלט טטנדרטי.

ג. כהן: אפשר להוסיף הוראה ששר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות אורת שלטים לענין סעיף זה.

הוחלט: 1. לקבל את סעיף קטן (1) ללא שינוי.

2. לקבל את ההצעה להוסיף בסעיף קטן (2) אחרי הטלה "להודיע" את הטלה "בכתב".

3. לקבל את ההצעה להוסיף הוראה האומרת ששר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות גודל וצורה של שלטים.

הסתייגות לב. מזניה: נגד האיסור של פירסומת בעתונים.

סעיפים 5, 6.

היו"ר נ. ניר: גם פה צריך לכתוב בטקסט "לערוך" - "לטפל".

ה' גלאס: סעיף 5 הולך בעקבות סעיף 17(ד) של פקודת עורכי הדין, וסעיף 6 - בעקבות סעיף 18(2) לפקודת עורכי-הדין. (קריאת הסעיפים).

היו"ר נ. ניר: החלק השני של סעיף 5 שייך לסעיף 6.

ש. יוניצ'סון: אם לנדסטנשפט בולגרי או יוגוסלבי מתקשר עם עורך-דין שיש לו רשות לטפל בכך כאן, אם כי להם אין רשות לטפל בכך. והם אומרים שישאר להם 1%. הם בבחינת סוכנים בשביל עורך-הדין. לפי החוק יוצא שעורך-הדין יהיה האשם. האם לכך הכוונה?

ח. כהן: כן.

ד"ר יעקבי: המציאות היא יותר טובה. יש ארגונים למראית עין. יש גם הרבה פרטים שעושים בכך. הפירמה הגדולה העוסקת פה בכ-30 אלף תביעות נוטיה על-ידי בעל עסק עם שט מפורקט סמוך והוא יסד זאת כעסק בעזרת בנק, וגם היום מקבל מזה רווחים.

ח. כהן: המועצה המשפטית מצאה אותו אשם בהתנהגות שמינה הולכת את מקצוע עורך-הדין והפסיקה את רשיונו לשירות.

ש. יוניצ'סון: בכל זאת הייתה מוסיף: "אלא אם קיבל רשות משר המשפטים".

ה' גלאס: אני מציע באותו הסעיף הסדבר על טכנות שר המשפטים לתת את ההיתר, לפרט את הדבר כך שההיתר יכול להיות לסוג מסוים של תביעות או לתקופה מסוימת, או ללא הגבלות. אם הסדבר למשל לנדסטנשפט בולגריה, שר המשפטים יוכל להגביל את ההיתר לאנשים שהם יוצאי בולגריה.

הוחלט: 1. לקבל את הצעת היו"ר להעביר את הסיפא של סעיף 5 לסעיף 6.

טעיה 7.

ד. בר-רב-חמי: מה הטנקציה?

ה' גלאס: הטנקציה בטעיה 387 של פקודת החוק הפלילי. העונש הכספי הוא 75 ל"י, אבל אדם שבמצא אשם, אפשר לפטול אותו.

הנחלט: לקבל את הטעיה ללא שינוי.

טעיה 8.

הנחלט: לקבל את הטעיה ללא שינוי.

טעיה 9.

ה' גלאס: גם כאן צריך להיות "הטפול" במקום "העוסק בטיפול".

ש. יוניצ'סון: ואם יוכיח שעשה זאת בתום לב?

היו"ר נ. ניר: השאלה היא אם זה רטרואקטיבי?

ה' גלאס: על כך צריך לדון במסגרת טעיה 18. מי ששילם אחרי תחילתו של חוק זה לאדם שעוסק בזה, בכפוף לטעיה 18, הוא רשאי לתבוע זאת בחזרה.

י. שופמן: אני מציע שנדון על טעיה זה יחד עם טעיה 18.

הנחלט: לדחות את הדיון על טעיה זה ולדון עליו יחד עם טעיה 18.

טעיה 10.

ה' גלאס: לטעיה-קטן (א), לפי החוק הגרמני משלטים פיגורים מ-1.11.53 עד לסתן פטק-הדין, ומאז שתחילה הקימה הדבר נותן מקום לכל מיני חיסובים של שכר-הסרחה, לכן נאמר בהגדרה שתביעת קיצבה היא גם בעד הפיגור וגם בעד התשלום החוזר בעתיד.

י. שופמן: כמה מקבלת "אורו"?

ד"ר יעקבי: בין 4% ל-10%. זה תלוי בסוג התביעה שלילת חופש - זה 4%, למשל. אני יודע שהם גטרו עם הבולגרים על 4%.

י. שופמן: הם לגרים לוקחים 4% "אורו" - 6%.

ד"ר יעקבי: 10% - זה לגבי רמטיטוציה, נזקי רכוש ותביעות מטובכות.

י. שופמן: ומה בתביעות קיצבה?

ד"ר יעקבי: מינני יודע.

י. שופמן: האם "אורו" מקבלת מיזו הקצבה?

ד"ר יעקבי: כן. ניכרת. בכל העולם, לא רק בישראל, זה 800 מלף דולר. "אורו" ערכה סמוך סמנו נוכחו שזה עולה להם 10% בממוצע.

ש. יוניצ'מן: כולל את הטיפול בגרמניה?

ד"ר יעקבי: כן.

י. שופמן: לי נדמה שבאשר לקיצבה, הסכום הראשון שהוא בבחינת פיצויים עד מתן פסק-הדין, דינו צריך להיות כדין כל התביעות, כלומר, 15%. לעומת זאת צריך להגביל את השיעור לגבי הקיצבה השנתית, בזמן. אבל אני חושב שהגבלה חסורה ביחס לקיצבה מינה מוצדקת. אנחנו שומעים ש"אורו" מקבלת תמיכה, ולה זה עולה 10%. אשר לגבי של 15%, הוא בעיקרו מוצדק, אבל לגבי סכומים קטנים מולי צריך להגדיל את השיעור.

היו"ר ב. ניר: להיפך.

י. שופמן: זה לא מבחינה סוציאלית. מבחינה הסוציאלית יכול להתחשב מוסד ציבורי. עו"ד פרטי מינו יכול לקחת בחשבון את הבחינה הסוציאלית.

היו"ר ב. ניר: הסוגיות עורכי-הדין מציעה לא להבדיל כלל בין קיצבה ובין הסכום האד-פעמי, ולגבות 15% בעד חמש שנים, מפלי להיכנס לבעיה של סיגורים.

י. שופמן: זה יותר מדי.

היו"ר ב. ניר: לדעתי, זה מוצדק. אני מציע להתחיל ב-15% לגבי תביעות של 15-20 מלף טרקים. מ-20 מלף עד 50 מלף טרקים - 12%, ומעל לזה - טספיק 10%.

ש. יוניצ'מן: חשבת שהתובעים גם החלשים, לכן צריך להגן עליהם. מולם לאחר שהייתי מהן הן הוצאות של "אורו", שמקבלת תמיכה ועובדת במספר יעיל, שנית דעתי.

אני מתפלא שעורכי-הדין מסכימים כל כך בנקל לשיקוח על התעריף בענין זה. ואני שואל אם זה לטובת הענין. אני חושש שעו"ד בתביעות קטנות יקח 15%, אבל יקטין את ההוצאות. לכן לגבי סכומים קטנים הייתי מגדיל את השיעור.

ש. יוניא'טון: אינני חושב שעו"ד צריך להיות שותף לפנטיה בטקרה של תביעות קצרות. אני מסכים שצריך לקבוע זמן מוגבל, מכסימם חמש שנים, ולענות קפליטליזציה.

הינ"ר ג. ג. ביר: נמטיך כויכוח זה אישיבה הנחה.

הישיבה נועלה בשעה 12.45.